

Metaphorical Investigation of Primary School Students' Perceptions of Guidance Teacher (Psychological Counselor)

Faruk Caner YAM, Gaziosmanpaşa University, <https://orcid.org/0000-0001-8392-9576>.

Abstract

The aim of this study was to examine metaphorically the perception of primary school students about the concept of guidance teacher. A total of 108 primary school students, 31 of whom are second grade, 51 of them are third grade and 36 of them are fourth grade, participated in the study in 2018- 2019 academic year. The data of the research were collected with a semi-structured questionnaire form. The data obtained from the study were examined by content analysis method and various themes were created. As a result of content analysis, trusted / rescuing guidance counselor, informative / useful / guiding, support / peace and comfort and interpersonal attractive / love and happiness guidance teacher themes were created. According to the results of the analysis, it was seen that primary school students represented the counselor teacher as trusted, knowledgeable, guiding, relaxing, giving peace, finding solutions. In other words, it was concluded that they consider primary school children guidance teachers as a source of help finding solutions to problems encountered in any field. The findings of the study were discussed in the light of the literature and various suggestions were presented to the field employees, researchers and policy makers.

Keywords: Primary School Student, Metaphor, Perception of Guidance Teacher, Qualitative Study

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 2, 2020
pp. 684-700
DOI: 10.17679/inuefd.635673

Article type:
Research article

Received : 21.10.2019
Accepted : 19.05.2020

Suggested Citation

Yam, F.C. (2020). Metaphorical investigation of primary school students' perceptions of guidance teacher (psychological counselor), *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 684-700. DOI: 10.17679/inuefd.635673

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Turkish education system, student guidance services are a kind of service that is carried out in all school levels starting from kindergarten level (Yeşilyaprak, 2000). Within the scope of this service, various student personality services are provided to the students in all levels of education related to educational, vocational and personal-social guidance fields (Bakırcıoğlu, 2000; Tarhan, 2017). Guidance services are provided as a whole with other educational services and there is a school guidance teacher at the executive center of this system (Tan ve Baloğlu, 2011). The school guidance counselor or the school psychological counselor is in a key position in the school guidance system and acts as a constructive bridge between all stakeholders of the education process. On the other hand, guidance services in schools are provided by taking into account students' developmental periods. For this reason, it is expected that the school counselor will provide assistance services to the students in the educational, career and personal areas that they need and carry out studies that support the development as a whole by considering all the development areas of the student (Erkan, 2017; Gündüz, 2014).

Purpose

In the literature, there are studies in which the opinions of school guidance teachers and school administrators, high school students and teachers about guidance teachers are evaluated (Camadan ve Sezgin, 2012; Camdan ve Kahveci, 2013; Karataş ve Sönmez, 2019; Kulh, 2004; Madlambayan, 2017; Özabacı, Sakarya ve Doğan, 2008; Ünal ve Ünal, 2010). However, no study evaluating the perceptions of primary school students towards guidance teachers was found in the literature. On the other hand, high school students do not have difficulty in understanding the concepts of guidance, guidance services and guidance teacher, which are abstract concepts due to their developmental periods. However, primary school students, due to their age and cognitive development levels are in the concrete process period (Piaget, 1964). Therefore, in order to provide better quality of guidance services in primary school, it is of great importance what the concept of guidance teachers mean to primary school students. For all these reasons, this study aimed to evaluate the perceptions of primary school students about the concept of guidance teachers metaphorically.

Method

This study was designed in a qualitative research design, which is one of the qualitative research designs in which primary school students' perceptions of guidance teachers were evaluated. *A total of 108 primary school students, 31 second grade, 51 third grade and 36 fourth grade, participated in the study.* On the other hand, in the study, metaphor method was used to reveal and evaluate the mental representations of primary school students about the concept of guidance teacher. In addition, qualitative data collected within the scope of the study were examined by content analysis method. Qualitative data analyzed by content analysis were collected under certain themes and tried to be expressed.

Findings

Primary school students in the study group produced thirty-seven different metaphors about the concept of guidance teacher. *As a result of content analysis, trusted / rescuing guidance counselor, informative / useful / guiding, support / peace and comfort and interpersonal attractive / love and happiness guidance teacher themes were created. According to the results of the analysis, it was seen that primary school students represented the school counselor or guidance teacher as trusted, knowledgeable, guiding, relaxing, giving peace, finding solutions. In other words, it was concluded that they consider primary school children guidance teachers as a source of help finding solutions to problems encountered in any field.*

Discussion and Conclusion

As a result of the study, it was seen that primary school children produced positive metaphors related to the concept of guidance teacher and the resulting themes provided consistency with the personal and professional characteristics of the effective psychological counselor. In addition, most of the elementary school children realized that the concept of guidance teacher is different from the concept of classroom teacher. On the other hand, by looking at the themes and codes that these elementary school children put

forward about the concept of school counselor, it is seen that they prefer and trust the counselors in their priorities in finding solutions to their problems and sharing their problems. Because primary school children consider the guidance teacher as a source of help that is reliable and able to find solutions to their problems. As a result, this study pointed out that the concept of guidance teachers is also important for primary school students.

İlkokul Öğrencilerinin Rehber Öğretmene (Psikolojik Danışman) İlişkin Algularının Metaforik Olarak İncelenmesi

Faruk Caner YAM, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, <https://orcid.org/0000-0001-8392-9576>.

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin algularını metaforik olarak incelemektir. Araştırmaya 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında bir ilkokulda bulunan 31'i ikinci sınıf, 51'i üçüncü sınıf ve 36'sı dördüncü sınıf olmak üzere toplam 108 ilkokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış anket formuyla toplanmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve çeşitli temalar oluşturulmuştur. İçerik analizi sonucunda, güven duyulan/kurtarıcı rehber öğretmen, bilgi veren/yararlı/yol gösteren rehber öğretmen, destek/huzur veren ve rahatlatan rehber öğretmen ve kişiler arası çekici/sevgi ve mutluluk veren rehber öğretmen temaları oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucuna göre ilkokul öğrencilerinin, rehber öğretmeni güvenilen, bilgili, yol gösteren, rahatlatan, huzur veren, çözüm bulan şeklinde ifadelerle temsil ettikleri görülmüştür. Diğer bir ifade ile ilkokul öğrencilerinin rehber öğretmeni, herhangi bir alanda karşılaştıkları sorunlara çözüm bulan yardım kaynağı olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular alan yazın ışığında tartışılmış ve alan çalışanlara, araştırmacılara ve politika üreticilerine çeşitli öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul Öğrencisi, Nitel Çalışma, Metafor, Rehber Öğretmen Algısı.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 2, 2020
ss. 684-700
DOI: 10.17679/inuefd.635673

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 21.10.2019
Kabul Tarihi : 19.05.2020

Önerilen Atıf

Yam, F.C. (2020) İlkokul öğrencilerinin rehber öğretmene (psikolojik danışman) ilişkin algularının metaforik olarak incelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 684-700. DOI: 10.17679/inuefd.635673

GİRİŞ

Türk eğitim sisteminde, öğrenci rehberlik hizmetleri anaokulu kademesinden başlanarak, tüm okul kademelerinde yürütülen bir hizmet türüdür (Yeşilyaprak, 2000). Bu hizmet kapsamında eğitimin tüm kademesinde bulunan öğrencilere yönelik eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal rehberlik alanları ile ilgili çeşitli öğrenci kişilik hizmetler sunulmaktadır (Bakırcıoğlu, 2000; Tarhan, 2017). Rehberlik hizmetleri, eğitim ile bir bütün halinde yürütülmekte ve bu sistemin yürütücü merkezinde okul rehber öğretmeni yer almaktadır (Tan ve Baloğlu, 2011; Yüksek-Şahin, 2008). Okul psikolojik danışmanı, okul rehberlik sistemi içinde kilit bir noktada yer almakta ve eğitim sürecinin tüm paydaşları arasında yapıcı bir köprü rolü üstlenmektedir. Ancak bu hizmetin içeriği, hizmet sunulan grubun gelişim özelliklerine göre düzenlenmektedir. Bu nedenle rehber öğretmenlerinden, bulunduğu kademedeki öğrencilere yönelik eğitsel, mesleki ve kişisel alanlarda ihtiyaç duydukları konularda yardım sunması ve öğrencilerin tüm gelişim alanlarını dikkate alarak onların bir bütün halinde gelişimi destekleyici çalışmalar gerçekleştirmesi beklenmektedir (Erkan, 2017; Gündüz, İnandı ve Tunç, 2014).

Rehber öğretmenlerin diğer eğitim paydaşları (öğretmen-öğrenci-veli-okul idaresi) tarafından nasıl algılandığı ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış ve bu araştırmalarda rehber öğretmenlerden, öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki gelişimlerine yardımcı olmalarını sağlayacak görev ve sorumluluklar beklendiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Aluede ve Egbochuku, 2009; Başaran, 2008; Erkan, 1997; Ginter, Sealise ve Presse, 1990; Güven, 2005; Kutlu ve Güven, 2002; Polat, 2007; Poyraz, 2007; Sundin, 2003; Tatlılıoğlu, 1999). Yine benzer şekilde yapılan diğer araştırmalarda da rehber öğretmenlerden öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki konularda yaşadıkları problemlere çözüm üretmeleri konusunda beklentilerin olduğu göze çarpmaktadır (Polat, 2007; Tatlılıoğlu, 1999; Vail, 2005; Zalaquett, 2005). Ancak bu durum okul rehberlik hizmetlerinin sadece rehber öğretmen tarafından sürdürülmesi anlamı taşımamakta, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul rehberlik hizmetlerini düzenleyen yönetmelikte tüm eğitim paydaşlarının rehberlik hizmetleriyle ilgili görev ve sorumluluklarına ayrı ayrı yer verildiği görülmektedir (Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği, 2017).

Amerikan Okul Psikolojik Danışmanları Derneği (2020a) rehber öğretmenin görevlerini okuldaki psikolojik danışma programının hazırlamak ve uygulamak, öğrenci kişilik hizmetlerini yürütmek, öğrencilerin gelişimi destekleyici planlamalar yapmak, öğrenci velilerine gerekli konularda destek olmak, görüş alışverişi sağlamak, bireysel görüşme ve danışma hizmeti vermek şeklinde açıklamıştır. Ancak bu hizmetlerin sunulabilmesi için öğrencilerin bu hizmetin varlığından ve dahası bu hizmeti sunan rehber öğretmenden haberdar olmaları gerekmektedir. Rehber öğretmenlerin öğrencilere okuldaki işlevlerini anlatması ve onların güvenlerini kazanmasının yanı sıra rehber öğretmenin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının bilinmesi, sunulan rehberlik hizmeti üzerinde etkili olabilmektedir (Ünal ve Ünal, 2010).

Okuldaki rehberlik hizmetlerinin merkezinde bulunan kişi olan rehber öğretmen, hizmet sunduğu grubun kendi rollerini nasıl algıladığını değerlendirmesi, sunacağı hizmetin kalitesi açısından önemli bir noktadır (Bıçak, 2006; Green, 1988). Çünkü rehber öğretmenler, günümüz eğitim sistemi içerisinde hizmet verdiği tüm eğitim paydaşları (öğrenci-öğretmen-veli) tarafından farklı olarak algılanmakta ve bu durum rehber öğretmenlerin rol ve sorumlulukları üzerine değerlendirme yapmalarını zorunlu kılmaktadır (Hill, 2003; Ünal ve Ünal, 2010). Bu nedenle rehberlik hizmetlerinin işlevsel bir şekilde yürütülmesi için bu hizmet alan grubun, hizmeti veren kişi olan rehber öğretmene yönelik algılarının ortaya çıkarılması, bu hizmetin kalitesi ve sunumu üzerinde etkili olacaktır.

Rehberlik hizmetleri yukarıda ifade edildiği üzere tüm eğitim kademelerinde sunulmaktadır. Rehber öğretmen ve rehberlik servisinin nasıl algılandığı ile ilgili yapılan çalışmalarda genellikle lise öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur (Karataş ve Sönmez, 2019; Madlambayan, 2017; Ünal ve Ünal, 2010). Ancak ilkökul öğrencilerinin, rehber öğretmene ilişkin algılarının incelenmesi, bu kademedeki rehberlik hizmetlerinin düzenlenmesi, planlaması ve rehber öğretmenlerin ilkökul kademesindeki rol ve sorumluluklarını değerlendirmesi için bir fırsat sağlayacaktır. Ayrıca okuldaki rehberlik hizmetlerini sunan rehber öğretmenin, bu hizmet alan öğrenciler tarafından nasıl algılandığının bilinmesi verilecek olan rehberlik hizmetlerinin niteliği üzerinde çok büyük etkiye sahip olduğu ifade edilmektedir (Ültanır ve Ültanır, 2010). Bu nedenle ilkökullarda rehberlik hizmetlerinin anlatılması, tanıtılması ve planlamasının yanı sıra, bu hizmeti alan ilkökul çocuklarının rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarının değerlendirilmesinin de önemli olduğu dikkate çekilmektedir Diğer taraftan ilkökul çocuklarının psikolojik yardım alabilecekleri ilk basamak rehberlik servisleridir. Bu nedenle ilkökul çocuklarının rehber öğretmenlerin rol ve işlevleri

hakkındaki görüşlerinin bilinmesi, onların ruh sağlıklarının daha sistemli bir şekilde desteklenmesine katkı sağlayacaktır.

Alan yazın incelendiğinde Türkiye’de rehber öğretmenler ve rehberlik hizmetleriyle ilgili okul yöneticileri, lise öğrencileri, öğretmenler, rehber öğretmen ve rehber öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirildiği araştırmalara rastlanmaktadır (Camadan ve Sezgin, 2012; Camdan ve Kahveci, 2013; Karataş ve Sönmez, 2019; Kulh, 2004; Madlambayan, 2017; Özabacı, Sakarya ve Doğan, 2008; Ünal ve Ünal, 2010; Ünal, Yıldırım ve Çelik, 2010). Ancak alan yazında ilkökul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına yönelik algılarının değerlendirildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yukarıda açıklanan tüm gerekçelerden dolayı bu araştırmada, ilkökul öğrencilerinin rehber öğretmene yönelik algılarının metaforik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın bulgularının ilkökul kademesinde çalışan rehber öğretmenlerin rol ve sorumlulukları hakkında değerlendirme yapma fırsatı sağlayacağı, ilkökul öğrencilerinin kendilerinden beklentileri ile sunmuş oldukları rehberlik hizmetlerinin birbiriyle uyum içerisinde yürütülmesine yönelik bir bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir. Bu sayede araştırmanın sonuçlarının ilkökulda sunulan rehberlik hizmetlerinin niteliklerinin artırılması katkı sunması beklenmektedir. Ayrıca araştırmanın bulgularından hareketle ilkökulda çalışan rehber öğretmenlere, alan yazına, politika üreticilerine ve araştırmacılara yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilkökul öğrencilerinin rehber öğretmene yönelik algıların değerlendirildiği nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik (olgu bilimi) araştırma deseninde tasarlanmıştır. Bu araştırma deseninde araştırmacı, belirli bir durumla ilgili bireylerin deneyimlerini ve düşüncelerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimsek, 2006). Ayrıca bu araştırma modelinde çalışmacı toplamış olduğu bilgileri belirli tema ve kategoriler altında birleştirerek özetlemeye çalışmaktadır (Chone, Manion ve Morrison, 2013). Araştırmada ilkökul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin zihinsel temsillerini ortaya çıkarmak ve değerlendirmek için metafor yöntemine başvurulmuştur (Amundson, 2011; Jensen, 2006). Amundson (2009) metaforu, birbiriyle ilişkisi gözükmeyen iki düşüncenin bir arada kullanılarak anlamların üst üste getirilmesi olarak tanımlamıştır. Diğer açıdan metafor, soyut bir düşünceyi daha somut ve anlaşılır hale getirmek için başka bir şey ile temsil etmek olarak da açıklanmaktadır (Lakoff ve Johnson, 2005; Zhao ve Huang, 2008). Bireyler, metafor kullanımı sayesinde, ifade etmekte zorlandıkları soyut kavramları somutlaştırma imkanı elde etmektedirler (Midgley, Trimmer ve Davies, 2014). Bundan dolayı ilkökul düzeyindeki çocukların soyut kavramlarla ilgili doğrudan görüşlerinin alınmasının zorluğu göz önüne alınarak, düşüncelerini somutlaştırmalarına fırsat sağlayacak bir veri toplama tekniği olan metafor tekniğinin kullanılmasının yerinde olduğu düşünülmüştür. Çünkü bireyler açıklamakta zorlandıkları konuları deneyimlerinden yola çıkarak metafor aracılığı ile daha rahat ifade edebildikleri belirtilmektedir (Cerit, 2008; Lakoff ve Johnson, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın verileri 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı Orta Karadeniz Bölgesindeki bir ilde bulunan ilkökuldeki öğrencilerden toplanmıştır. Çalışmaya ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden öğrenciler dahil edilmiştir. Birinci sınıflar okuma ve yazma konusunda sıkıntı yaşayabileceklerinden onlar veri toplama sürecine dahil edilmemiştir. Araştırmaya 70 (%64.81) kız ve 48 (%35.19) erkek olmak üzere 108 öğrenci katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerle ilgili bilgiler Tablo 1 de sunulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmanın çalışma grubu

Sınıflar	Kız	Erkek	Toplam
2. Sınıf	16	15	31
3. Sınıf	30	21	51
4. Sınıf	24	12	36
Toplam	70	48	108

Verilerin Toplanması

Nitel araştırma yöntemlerinde görüşme, açık uçlu sorulardan oluşan anket, yarı yapılandırılmış anket ve buna benzer birçok yöntem kullanılabilir (Böke, 2007). Araştırmada veri toplama sürecine başlamadan önce, veri toplama aracında kullanılacak olan sorunun belirlenmesi için ilk olarak alan yazındaki rehber öğretmen algısının metaforik olarak incelendiği araştırmalara bakılmıştır. Daha sonra ilkökul dönemindeki çocukların soyut kavramlarla ilgili görüşlerinin doğrudan alınmasının zorluğu göz önüne alınarak, bu görüşlerini somutlaştırmalarına fırsat sağlayacak veri toplama tekniği olan metafor yöntemi kullanılmıştır. Bunun için yarı yapılandırılmış bir anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri "*Rehber öğretmengibidir/benzer. Çünkü.....*" cümlesinin bulunduğu kağıtlar sınıf ortamında öğrencilere dağıtılmış, daha sonra araştırmacı tarafından "*Eğer rehber öğretmeninizi bir şeye benzetecek olsaydınız, mesela bir kahraman veya bir nesneye, bir kişiye veya benzetmek istediğiniz herhangi şeye benzetecek olsaydınız neye benzetirdiniz*" şeklinde yönerge verilmiş ve öğrencilerin rahatça düşünerek doldurmaları için fırsat sağlanarak toplanmıştır. Çalışmaya katılmak istemeyen öğrenciler kesinlikle zorlanmamış ve gönüllük esasına göre veri toplama süreci yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında toplanan nitel veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizi, toplanan yazılı veya sözlü verilerin araştırmacının problemlerine, alan yazına ve teorik yapıya uygun olacak şekilde çeşitli temalara ve kategorilere göre düzenlenerek özetlenmesi sürecini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda araştırma sürecinde öğrencilerden elde edilen veriler kuramsal olarak, alan yazındaki çalışmalarda yer alan psikolojik danışmanın kişisel ve mesleki özellikleri göz önüne alınarak araştırmacının amacına uygun olacak şekilde kodlanmıştır. Ardından ortaya çıkan kodlar belirli temalar altında toplanmıştır. Ortaya çıkan temalar ve altında yer alan kodların frekansları belirlenmiştir. Son olarak temalar ve kodlar yeniden gözden geçirilerek birbirinin tekrarı olan veya aynı kapsama giren ifadeler birleştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için veri toplama ve veri analiz süreçlerinin açıklanması, uzman görüşüne başvurulması, çalışma grubunun nasıl belirlendiğinin ifade edilmesi ve katılımcı görüşlerinden alıntılar verilerek elde edilen sonuçların desteklenmesi gibi stratejilerin kullanılması önerilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bunun yanı sıra nitel araştırmalarda geçerliliği sağlamak için meslektaş değerlendirmesini başvurulması (Lincoln ve Guba,1986), değerlendirmeci geçerliliğinin incelenmesi (Maxwell, 1992), veri toplama aracının uygun şekilde belirlenmesi (Eisenhart ve Hove, 1992) ve bu süreçlerin sıralı bir şekilde açıklanması (Marrow, 2005) gibi yöntemlerin de kullanılabileceği ifade edilmektedir.

Bu çalışmada da öncelikli olarak veri toplama aracı oluşturulmuş, ardından oluşturulan veri toplama aracının ilkökul öğrencileri açısından anlaşılabilir olup olmadığı iki adet sınıf öğretmeni tarafından değerlendirilmiş ve onların önerileri doğrultusunda veri toplama aracı yeniden yapılandırılmıştır. Veri toplama sürecinde random olarak belirlenen bir ilkökuldaki öğrencilere araştırma ile ilgili gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğrencilere veri toplama aracı uygulanmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin kişisel bilgilerinin gizliliği sağlanarak *katılımcı öğrenci* ifadesinin kısaltılmış şekli olan "KÖ" kullanılmış ve öğrenciler 1'den 108' kadar numaralandırılarak öğrenci görüşleri ile ilgili alıntılar "KÖ4, KÖ26,KÖ99..." şeklinde kodlanarak sunulmuştur.

Araştırmanın geçerliliğinin incelemek için değerlendirmeci geçerliliği yöntemini kullanılmıştır (Maxwell, 1992). Bunun için nitel veriler üzerinden içerik analizi yöntemi ile elde edilen kodlar ve temalar rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanındaki iki adet alan uzmanına gönderilmiş, ortaya çıkan kodların ve temaların, psikolojik danışmanların kişisel ve mesleki özellikleri yansıtıp yansıtmadığı açısından incelemeleri ve son olarak kodları ve temaları "uygun" ve "uygun değil" şeklinde değerlendirerek dönüt sağlamaları istenmiş, temalar ve kodların geçerliliği test edilmiştir. Ayrıca araştırmanın güvenilirliği incelemek için her iki değerlendiriciden gelen dönütler ile araştırmacı tarafından belirlenen kod ve temaların tutarlılığı Miles ve Huberman'ın (1994) "güvenirlilik= görüş birliği/(görüş birliği+görüş ayrılığı)x100 formülü" ile hesaplanmış ve sonucun yeterli düzeyde (%87) olduğu görülmüştür. Diğer açıdan ortaya çıkan kodlar ve temalara öğrenci görüşlerinden alıntılara yer verilerek, elde edilen sonuçlar desteklenmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

İlkokul öğrencilerinin rehber öğretmene yönelik olan algılarını değerlendirmek üzere, çocuklara yöneltilen "Rehber öğretmengibidir. Çünkü....." soruna karşılık verilen cevaplar sonucu ortaya çıkan metaforik kodlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

İlkokul Öğrencilerinin Rehber Öğretmen Kavramına Yönelik Üretmiş Olduğu Metaforlar

Metaforlar	Cinsiyet		Toplam(f)	Metaforlar	Cinsiyet		Toplam(f)
	Kız(f)	Erkek(f)			Kız (f)	Erkek(f)	
1.Kahraman	3	2	5	19.Sevgi Küpü	2	-	2
2.Süpermen	2	1	3	20.Polis	-	2	2
3.Adalet	-	1	1	21.Gül	4	1	5
4.Prens	1	1	2	22.Papağan	-	1	1
5.Akıl Küpü	1	-	1	23.Dondurma	-	2	2
6.Melek	9	4	13	24.Papatya	3	3	6
7.Destekçi	-	1	1	25.Şeker	1	-	1
8.Kılavuz	-	2	2	26.Renk	-	1	1
9.Abla	2	-	2	27.Tatlı	1	-	1
10.İnci	5	-	5	28.Kalp	-	1	1
11.Baba	-	1	1	29. Bakıcı	1	-	1
12.Anne	4	4	8	30.Palyaço	-	1	1
13. Can Kurtaran	-	1	1	31. Sevgi Topu	-	1	1
14.Öğretmen	1	1	2	32.Aile	5	2	7
15.Güvenlik	-	1	1	33. Çare Bulucu	1	-	1
16.Yardım Kaynağı	10	3	13	34. Sırdaş	1	-	1
17.Pasta	1	-	1	35.Dert Makinası	1	-	1
18.Kedi	2	1	3	36.Asker	-	1	1
19.Çiçek	6	2	8	37.Arkadaş	3	-	3
Toplam (f)	47	26	73	Toplam (f)	23	16	39

Yukarıda görüldüğü üzere çalışma grubundaki ilkokul öğrencileri, rehber öğretmen kavramına yönelik 37 farklı metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar, alan yazında ifade edilen psikolojik danışmanların sahip olması gereken kişisel ve mesleki özellikleri (Hackney ve Cormier, 2008) ile alan yazında bu konuda yapılmış olan araştırmalardaki tema başlıkları dikkate alınarak kategorize edilmeye çalışılmış ve Tablo 3 de sunulmuştur.

Tablo 3

İlkokul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin metaforları ve ortaya çıkan temalar

Temalar	Metaforik Kodlar	K	E	f (Toplam)
1.Güven Duyulan/Kurtarıcı Rehber Öğretmen	Asker (n=1), Bakıcı (n=1), Aile (n=7), Sırdaş(n=1), Arkadaş(n=3), Süpermen(3), Kahraman (n=5), Güvenlik (n=1), Polis (n=2), Adalet (n=1), Can Kurtaran (n=1).	14	12	26
2.Bilgi Veren/Yararlı/Yol Gösterici Rehber Öğretmen	Akıl Küpü (n=1), Çare Bulucu (n=1), Dert Makinası (n=1), Yardım Kaynağı (n=13), Papağan (n=1), Kılavuz (n=2) , Melek (n=13).	21	11	32
3. Destek Veren/ Huzur veren ve Rahatlatan Rehber Öğretmen	Destekçi (n=1), Öğretmen (n=2), Abla (n=2), Anne (n=8) , Baba (n=1), Kedi (n=3).	9	8	17
4. Kişiler Arası Çekici/Sevgi ve Mutluluk Veren Rehber	Prens (n=2), Çiçek (n=8), Pasta (n=1), Sevgi Küpü (n=2), Gül (n=5), Papatya (n=6),	24	13	37

Öğretmen	Dondurma (n=2), Renk (n=1), Tatlı (n=1), Kalp (n=1), Palyaço (n=1), Sevgi Topu(n=1), Şeker (n=1), İnci (n=5)			
		Toplam	68	44
				112

1. Güven Duyulan/Kurtarıcı Rehber Öğretmen Teması

Rehber öğretmenlerin kuramsal alan yazında tanımlanan kişisel ve mesleki rolleri ile sorumlulukları incelendiği zaman, öğrencilerin stresli yaşam koşullarında onlara destek olmak, öğrencilere problemlerine çözüm bulmaları konusunda destek sağlamak, yürütülen rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini etik ilkeler doğrultusunda sürdürmek, kriz durumlarına göre planlamalar yapmak ve bunları gerektiği zaman uygulamak şeklinde rollerin ifade edildiği görülmektedir (ASCA, 2020a; Hackney ve Cormier, 2008; Yeşilyaprak, 2008). Diğer açıdan okullarda çalışan rehber öğretmenlerden kriz müdahale etmeleri ve çeşitli konularda psikososyal destek hizmetleri sunmaları da beklenmektedir (MEB-RHY, 2017). Aynı zamanda eğitimin diğer paydaşlarının (öğrenciler, yöneticiler ve diğer öğretmenler), rehber öğretmenlerin rol ve sorumluluklarına ilişkin algılarının değerlendirildiği araştırmalarda rehber öğretmenlerden kuramsal alan yazındaki rol ve sorumluluklara benzer beklentiler içinde oldukları görülmektedir (Ametea ve Clark, 2005; Dalççek, 2017; Karataş ve Sönmez, 2019; Nas, 2019; Zalaquett, 2005). Tüm bu açıklamalara bakılarak rehber öğretmenlerin öğrenciler ve okuldaki diğer tüm paydaşlar tarafından yaşanan problemlere çözüm bulan, acil durumlar karşısında krize müdahale becerilerini kullanması beklenen bir meslek profesyoneli olarak algılandığı görülmektedir. Bu nedenle elde edilen kodlara ve kuramsal alan yazındaki açıklamalara dayanılarak bu temanın ismi "Güven Duyulan/Kurtarıcı Rehber Öğretmen" şeklinde belirlenmiştir.

Bu tema altında yirmi altı ilkokul öğrencisi rehber öğretmen kavramına ilişkin asker (1), bakıcı (1), aile (7), sırdaş(1), can kurtaran (1), arkadaş(3), süpermen (3), kahraman (5), güvenlik (1), polis (2), adalet (1) olmak üzere dokuz metafor üretmişlerdir. Bu temada çocuklar en çok aile (n=7) ve kahraman (n =5) metaforlarını kullanmayı tercih etmişlerdir. Aşağıda bu temaya ilişkin çocukların ifadelerinden örnek cümlelere yer verilmiştir.

KÖ1: Rehber öğretmen benim için annem gibidir/benzer. Çünkü annem gibi beni düşünür.

KÖ13: Rehber öğretmen benim için annem gibidir/benzer. Çünkü bize çok yardım eder ve dertlerimiz dinler.

KÖ51: Rehber öğretmen benim için can arkadaşına benzer/gibidir. Çünkü bir şeyim veya bir derdim olduğunda gidip ona danışana hemen fikir bulur.

KÖ24: Rehber öğretmen benim için süper kahramana benzer/gibidir. Çünkü bizim zorlu zamanlarımızda hep yanımızda olur ve bize yardım eder.

KÖ101: Rehber öğretmen benim için polise benzer/gibidir. Çünkü bir şey olunca ona şikâyet edebiliyorum.

KÖ93: Rehber öğretmen benim için sırdaşımıza benzer/gibidir. Çünkü her şeyi halleder ve sır tutar.

KÖ81: Rehber öğretmen benim için kahramana benzer/gibidir. Çünkü bizi korur ve ne sıkıntımız olursa yardım eder.

KÖ19: Rehber öğretmen adaletli davranan birisine benzer/gibidir. Çünkü bir şey olunca ona danışırız ve o bize adaletli davranır.

KÖ71: Rehber öğretmen benim için güvenliğe benzer/gibidir. Çünkü bir kavga olsa o ayırır ve güzelce konuşur bu yüzden güvenliğe benzer.

2. Bilgi Veren/Yararlı/Yol Gösterici Rehber Öğretmen Teması

Rehber öğretmenlerin okuldaki rehberlik hizmetlerini yürütürken, öğrencilere yönelik kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki konularda bilgilendirici çalışmalar yapmaları beklenmektedir. ASCA'nın (2020a) okul psikolojik danışmanlarının rolü ve ilkokul psikolojik danışmanlarının temel rolleri başlığı altında "öğrencilerin gerek duyduğu kişisel, eğitsel ve mesleki gelişimlerinin destekleyecek çalışmalar yürütür" şeklinde bir madde ile rehber öğretmenin bilgi veren ve yol gösteren rolüne atıfta bulunmaktadır. Diğer açıdan Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017) incelendiği zaman rehber öğretmenlerden öğrencilere yönelik kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki rehberlikle ilgili çalışmalar planlaması ve bu çalışmalarını okul rehberlik hizmetleri yıllık planına göre yürütmesi beklenmektedir. Aynı şekilde alan yazındaki rehber

öğretmene ilişkin algıların değerlendirildiği bazı araştırmalarda da rehber öğretmenlerden öğrencilere yönelik eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki konularda yardımcı olmalarının beklendiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Aydın, 1987; Madlambayan, 2017; Sackett, Farmer ve Moran, 2018; Polat, 2007; Vail, 2005). Görüldüğü üzere rehber öğretmenlere, öğrencilerin ihtiyaç duydukları konularda bilgi veren ve yol gösteren şekilde rol ve sorumlulukların yüklendiği görülmektedir. Yukarıdaki açıklamalar ve elde edilen kodlar göz önüne alınarak bu temanın ismi "*Bilgi Veren/Yararlı/Yol Gösterici Rehber Öğretmen Teması*" olarak belirlenmiştir.

Bu tema altında otuz iki ilkökul öğrencisi rehber öğretmen kavramına ilişkin akıl küpü (n=1), çare bulucu (n=1), dert makinası (n=1), yardım kaynağı (n=10), papağan (n=1), can kurtaran (n=1), kılavuz (n=2), melek (n=13) olmak üzere dokuz farklı metafor üretmişlerdir. Bu temada en çok frekans alan metaforlar sırasıyla melek (n=13) ve yardım kaynağı (n=10) metaforları olmuştur. Aşağıda bu temaya ilişkin çocukların ifadelerinden örnek cümlelere yer verilmiştir.

KÖ39: Rehber öğretmen benim yardımcı bir meleğe benzer/gibidir. Çünkü ben onu çok seviyorum ve sorunum olunca giderim ve sorunu çözer.

KÖ102: Rehber öğretmen benim yardımcı bir meleğe benzer/gibidir. Çünkü her sıkıntıda bana yardım eder. Dertlerimi ona açıklamam izin verir....

KÖ85: Rehber öğretmen benim yardımcı benzer/gibidir. Çünkü rehber öğretmen bize hep yardım eden kişidir ve o bize her konuda yardım eder.

KÖ22: Rehber öğretmen benim yardımcım benzer/gibidir. Çünkü kötü bir şey olduğunda bana hep o yardımcı olur.

KÖ79: Rehber öğretmen benim yardımcım benzer/gibidir. Çünkü birisiyle kavga ettiğimizde rehber öğretmene gideriz.

KÖ59: Rehber öğretmen meleğe benzer/gibidir. Çünkü iyi kalpli bizi koruyan ve zor durumlarda kaldığımızda bizde yardımcı olur.

KÖ66: Rehber öğretmen kılavuza benzer/gibidir. Çünkü ne zaman bir sorunum olsa hemen bana yardım eder.

KÖ34: Rehber öğretmen kılavuza benzer/gibidir. Çünkü okuldaki çocuklarla ilgilenir ve bizlere anne babamız gibi davranır.

KÖ8: Rehber öğretmen akıl küpüne benzer/gibidir. Çünkü bize hep çok şeyler öğretiyor.

KÖ47: Rehber öğretmen papağana benzer/gibidir. Çünkü ben papağanlarla sohbet edip derdimi anlatıyorum. Rehber öğretmenim de öyle sohbet ediyor.

KÖ44: Rehber öğretmen dert makinasına benzer/gibidir. Çünkü bize yardım eder ve bize bir şey olunca dertlerimizi anlatırız. Özel şeylerimizi onunla paylaşıyoruz.

3. Destek Veren/ Huzur ve Rahatlatan Rehber Öğretmen Teması

Öğrenci kişilik hizmetleri incelendiği zaman rehber öğretmenlerden çeşitli alanlarda sorun yaşayan öğrencilere yönelik psikolojik danışma hizmeti vermesi beklenmektedir (Yeşilyaprak, 2008). Aynı şekilde ASCA (2020b) ilkökul psikolojik danışmanın yeterlilikleri başlığı altında "*okul psikolojik danışmanları öğrencilerin yaşamış oldukları sorunlarla baş edebilmesi için gerekli olan duygusal becerilerinin gelişimine destek olacak çalışmalar yürütürler*" şeklinde rol ve sorumluluk tanımlaması yapılmıştır. Diğer açıdan rehber öğretmenler, bireylerin yaşamış oldukları sorunlarının çözümü konusunda destek sağlayan ve bireyin gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürmesine yardımcı olmak amacıyla yapılandırılmış tekniklerini kullanarak psikolojik danışma hizmeti yürüten ruh sağlığı çalışanı olarak tanımlanmaktadır (ASCA, 2020a; Erkan, 2017; Gibson, 1990). Başka bir ifadeyle rehber öğretmenlerin bilişsel, duyuşsal, davranışsal veya sistematik müdahaleler kullanarak bireylere ruh sağlığı hizmeti veren meslek çalışanları oldukları belirtilmektedir (Glossoff ve Koprowicz, 1990; Gladding, 2013). Benzer şekilde Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliğinde (2017) rehber öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda kişisel ve toplumsal uyumlarını arttırmak için psikolojik danışma hizmeti sunması gerektiği belirtilmektedir. Yukarıdaki tanımlamalara bakıldığı zaman rehber öğretmenlerden çeşitli konularda sorun yaşayan öğrencilere psikolojik danışma hizmeti sunarak, öğrencilerin ruhsal açıdan sağaltımlarına destek olmaları beklenmektedir. Tüm bu açıklamalardan ve elde edilen kodlardan yola çıkılarak bu temanın ismi "*Destek Veren/ Huzur ve Rahatlatan Rehber Öğretmen Teması*" olarak belirlenmiştir.

Bu tema altında on yedi ilkökul öğrencisi rehber öğretmen kavramına ilişkin "destekçi (n=1), öğretmen (n=2), abla (n=2), anne (n=8), baba (n=1), kedi (n=1)" olmak üzere altı farklı metafor üretmişlerdir. Bu tema içerisinde en çok anne (n=8) metaforu kullanılmıştır. Aşağıda bu temaya ilişkin çocukların ifadelerinden örnek cümlelere yer verilmiştir.

KÖ20: Rehber öğretmen öğretmenime benzer/gibidir. Çünkü onun gibi bizlere güzel şeyler öğretir ve bize destek olur.

KÖ11: Rehber öğretmen kediye benzer/gibidir. Çünkü ben kedimle konuşurum ve ona güvenirim. Rehber öğretmende konuştuğularımı sır olarak saklar.

KÖ21: Rehber öğretmen kediye benzer/gibidir. Çünkü ben kedimle her şeyi konuşurum ve rahatlarım.

KÖ82: Rehber öğretmen annem benzer/gibidir. Çünkü annem gibi benimle ilgilenir.

KÖ61: Rehber öğretmen hoşgörülü bir ablaya benzer/gibidir. Çünkü bize bazı şeyler öğretir, bize yardım eder, hoşgörülü davranan ve sıkıntılarımı ve isteklerimizi dinler.

KÖ33: Rehber öğretmen babama benzer/gibidir. Çünkü babam gibi aynı iyi kalpli birisidir

4. Kişiler Arası Çekici/Sevgi ve Mutluluk Veren Rehber Öğretmen Teması

Corey (2008), psikolojik danışmanların kişisel özelliklerinden bahsederken kendi yaşantısının farkında olan, mizah yeteneğine sahip, yaşamı ile ilgili tercihler yapan, başkalarının mutluluğuyla samimi bir şekilde ilgilenen ve bireylerle empati temelli sağlıklı iletişim kuran kişiler şeklinde söz etmektedir. Benzer şekilde etkili psikolojik danışmanın nitelikleri arasında kişiler arası ilişkilerde çekici olmasının diğer bir ifade ile sıcakkanlı, cana yakın, sempatik ve dürüst olmalarının gerekli olduğu ifade edilmektedir (Hackney ve Cormier, 2008). Alan yazında yapılan bazı araştırmalarda da rehber öğretmenlerin öğrenciler tarafından mutluluk veren, hayatı güzelleştiren şeklinde algıladıkları çalışma sonuçları bulunmaktadır (Ünal ve Ünal, 2010; Karataş ve Sönmez, 2019). Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere okul psikolojik danışmanlarının pozitif kişilik özellikleri sergilemeleri beklenmektedir. Bu bilgilere ve elde edilen kodlara dayanılarak bu temanın ismi "Kişiler Arası Çekici/Sevgi ve Mutluluk Veren Rehber Öğretmen Teması" olarak belirlenmiştir.

Bu tema altında otuz yedi ilkökul öğrencisi rehber öğretmen kavramına ilişkin *prezans* (n=2), *çiçek* (n=8), *pasta* (n=1), *sevgi küpü* (n=2), *gül* (n=5), *papatya* (n=6), *dondurma* (n=2), *renk* (n=1), *tatlı* (n=1), *kalp* (n=1), *palyaço* (n=1), *sevgi topu* (n=1), *şeker* (n=1), *inci* (n=5) olmak üzere on dört farklı metafor üretmişlerdir. Bu tema içerisinde en çok çiçek (n=8), gül (n=5), papatya (n=6) ve inci (n=5) metaforu kullanılmıştır. Aşağıda bu temaya ilişkin çocukların ifadelerinden örnek cümlelere yer verilmiştir.

KÖ48: Rehber öğretmen inciye benzer/gibidir. Çünkü kalpli ve yardımsever birisidir.

KÖ86: Rehber öğretmen inciye benzer/gibidir. Çünkü rehber öğretmen benim için çok parlak ve ilgi çekendir.

KÖ55: Rehber öğretmen inciye benzer/gibidir. Çünkü çok değerli ve iyi birisidir.

KÖ84: Rehber öğretmen sevgi küpü benzer/gibidir. Çünkü sevgi dolu, şirin ve pamuk kalplidir.

KÖ69: Rehber öğretmen çiçeğe benzer/gibidir. Çünkü çok iyi kalpli ve bu yüzden o benim için hep yanımda olan canım çiçeğimdir.

KÖ25: Rehber öğretmen papatyaya benzer/gibidir. Çünkü onun gibi tatlıdır.

KÖ15: Rehber öğretmen sevgi topuna benzer/gibidir. Çünkü kalbi sevgi doludur.

KÖ40: Rehber öğretmen palyaçoya benzer/gibidir. Çünkü bizi çok güldürür ve mutlu eder.

KÖ4: Rehber öğretmen güle benzer/gibidir. Çünkü o bize annemiz ve babamız olmayınca yardım eder ve her şeyi ona söyleyince bıkmıyor.

KÖ39: Rehber öğretmen şeker benzer/gibidir. Çünkü kendisi çok tatlı birisi ve bir sıkıntımız olduğunda hemen yardım eder.

KÖ19: Rehber öğretmen güle benzer/gibidir. Çünkü insanlara yardım eder, bizleri korur, bize yardımcı olur ve onları çok severim.

KÖ43: Rehber öğretmen en sevdiğim renge benzer/gibidir. Çünkü her sorununu çözer ve beni mutlu eder.

KÖ7: Rehber öğretmen prezans benzer/gibidir. Çünkü çok iyi kalpli ve güzel birisidir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmada ilkökul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarının metaforik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Toplanan veriler üzerinden yapılan içerik analizi sonrasında güven duyulan/kurtarıcı rehber öğretmen, bilgi veren/yararlı/yol gösteren rehber öğretmen, destek veren/huzurlu/rahatlatan rehber öğretmen ve kişiler arası çekici/sevgi/mutluluk veren rehber öğretmen temaları oluşmuştur. Mevcut araştırmada elde edilen bulgular, rehber öğretmen kavramına ilişkin algıların

değerlendirildiği alan yazındaki diğer araştırmaların bulguları ile tartışılmış ve araştırma sonuçlarına dayanılarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Öğrencilerin güven duyulan/kurtarıcı rehber öğretmen teması altında asker, bakıcı, aile, sırdaş, arkadaş, süpermen, kahraman, cankurtaran, güvenlik, polis, adalet gibi metaforları ürettikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre ilkokul öğrencilerinin rehber öğretmeni güven duyulan ve zor durumlarda çare bulan bir kişi olarak değerlendirdikleri ifade edilebilir. Alan yazında ilkokul öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmalar bulunmamakla birlikte diğer eğitim kademelerindeki öğrencilerle, öğretmenlerle ve idarecilerle ilgili yapılmış bazı çalışmalar bulunmaktadır. Ünal ve Ünal (2010) lise öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarını değerlendirdikleri çalışmalarında, öğrencilerin rehber öğretmene yönelik dost, arkadaş, anne şeklinde metaforlar ürettikleri ve rehber öğretmeni güven duyulan bir kişi olarak niteledikleri sonuçlarına ulaşmışlardır. Yine yapılan başka bir çalışmada (Karataş ve Sönmez, 2019) lise öğrencilerinin rehber öğretmeni sır saklayan ve güvenilir biri olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer çalışmada (Yalçın, Yılmaz ve Karakaya, 2017) lise öğrencilerinin rehber öğretmeni güvenilen, sırdaş, ağabey ve arkadaş olarak algıladıkları görülmüştür. Solmonson, Roaten, Jones, ve Albrecht (2014) üniversite öğrencilerinin lise dönemlerindeki rehber öğretmenlerine ilişkin algılarını değerlendirdikleri araştırmalarında, rehber öğretmenlerin öğrenciler tarafından gizliliğe dikkat eden ve güvenilir birisi olarak algılandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Görüldüğü üzere alan yazında yapılmış olan çalışmalarda rehber öğretmenlerin, öğrenciler tarafından güven duyulan birisi olarak algılandıkları görülmektedir. Ayrıca alan yazında yapılan bazı çalışmalarda rehber öğretmenlerin kurtarıcı rolüne de dikkat çekilmektedir. Rehberlik servisine ilişkin algıların değerlendirildiği bir araştırmada, öğretmenlerin rehberlik servisiyle ilgili acil poliklinik ve hızır acil şeklinde metaforlar ürettikleri görülmüştür (Memduhoğlu ve Dalççek, 2016). Benzer şekilde lise öğrencilerinin rehber öğretmenle ilgili algılarının metaforik olarak incelendiği bir çalışmada, öğrencilerin rehber öğretmeni kurtarıcı birisi olarak algıladıkları ifade edilmiştir (Karataş ve Sönmez, 2019). Diğer açıdan okul idarecilerinin rehber öğretmene ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmalarda, idarecilerin dost, sıcak bir yuva, güvenli bir yer şeklinde metaforlar ürettikleri görülmüştür (Camdan ve Sezgin, 2012; Karataş ve Baltacı, 2013; Yalçın, Yılmaz ve Karakaya, 2018). Ayrıca yapılan başka bir çalışmada sınıf öğretmenlerinin rehber öğretileri acil krizleri çözen kişiler olarak algıladıkları tespit edilmiştir (Özmen ve Kabapınar, 2019). Mevcut çalışma bulgusunun alan yazındaki çalışmaların sonuçları ile benzer olduğu ifade edilebilir. Aynı zamandan hemen hemen tüm eğitim paydaşlarının rehber öğretmenleri güvenilir birileri olarak algıladıkları söylenebilir. Diğer açıdan ilkokul kademesindeki öğrencilerin rehber öğretmeni güven duyulan ve kurtarıcı şeklinde algılaması, öğrencilerin rehberlik hizmetlerinde faydalanması üzerinde olumlu etkisi olacağı ifade edilebilir. Çünkü bu algı sayesinde öğrenciler yaşadıkları tüm sorunlara çözüm bulmak için rehber öğretmene ulaşma konusunda daha istekli olacakları düşünülebilir. Alan yazındaki çalışma bulguları ile mevcut araştırmada elde edilen bu sonuçların psikolojik danışmanın sahip olması gereken mesleki ve kişilik özellikleri ile örtüştüğü söylenebilir. Çünkü kuramsal alan yazında incelendiğinde psikolojik danışmanın güven duyulan, dürüst, bireylerin sorunları aktif bir şekilde ilgilenen kişilik özelliklerine sahip olması gerektiği ifade edilmektedir (Hackney ve Cormier, 2008; Lepkowski ve Pacman, 2006).

Araştırmanın diğer bir bulgusuna göre öğrencilerin bilgi veren/yararlı/yol gösterici rehber öğretmen teması altında akıl küpü, çare bulucu, dert makinası, yardım kaynağı, papağan, kılavuz, melek şeklinde metaforlar ürettikleri görülmüştür. Üretilen bu metaforlara bakıldığında zaman ilkokul öğrencilerinin rehber öğretmeni bilgili, kendisine yararlı ve yaşamış olduğu çeşitli sorunlarda veya ihtiyaç duyduğu alanlarla ilgili kendisine yardım edecek bir kişi olarak temsil ettiklerini söylenebilir. Alan yazında mevcut çalışmanın bulgusuna destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Yapılan bir çalışmada (Madlambayan, 2017) lise öğrencilerinin rehber öğretmeni mesleki ve kariyer gelişim süreçlerinde kendilerine yardım eden, bilgi veren yararlı/faydalı olarak nitelendikleri görülmüştür. Ünal ve Ünal (2010) lise öğrencilerinin rehber öğretmene ilişkin algılarını metaforik olarak inceledikleri araştırmalarında, öğrencilerin rehber öğretmen kavramına ilişkin kitap, ayna, kılavuz ve bilgi veren şekilde metaforlar ürettiklerinin tespit etmişlerdir. Yine aynı şekilde Uğurlu ve Yazıcı (2016) tarafında yapılan bir çalışmada lise öğrencilerinin rehber öğretmeni bilgi veren kişi olarak nitelendirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bir diğer çalışmada (Sackett, Farmer ve Moran, 2018) lise öğrencilerinin rehber öğretmeni yardımsever, yararlı, bilgili ve etkili olarak algıladıkları sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarının değerlendirildiği başka çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Karataş ve Sönmez, 2019; Nas, 2019; Yalçın, Yılmaz ve Karakaya, 2017). Alan yazında diğer öğretmenlerin rehber öğretmenlere yönelik algılarının değerlendirildiği bir metafor çalışmasında, öğretmenlerin rehber öğretmenle ilgili ışık, kılavuz, yol, aydınlık gibi bilgi veren şekilde metaforlar ürettikleri ve rehber öğretmeni yol gösterici olarak algıladıkları sonucuna ulaşmışlardır

(Memduhoğlu ve Dalçıçek, 2016). Benzer şekilde bazı araştırmalarda okul m¼d¼rlerinin rehber ¼ğretmenlere ilişkin maden m¼hendisi, futbol koçu, lider, klavuz, şeklinde metaforlar ¼rettikleri (Yalçın, Yılmaz ve Karkaya, 2018) ve rehber ¼ğretmenlerin okulda bulunması gereken ¼ğrencilere, velilere ve ¼ğretmenlere yardım hizmeti sunan kişi (Amatea ve Clark, 2005; Ginter, Scealise ve Presse,1990; ¼zmen ve Kabapınar, 2019; ¼zabacı, Sakarya ve Doğan, 2008) olarak g¼rd¼kleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Alan yazındaki araştırma sonuçları mevcut araştırmadaki bilgi veren/yararlı/yol g¼sterici rehber ¼ğretmen temasındaki bulguları destekler nitelikte olduğu s¼ylenebilir. Diğer bir ifadeyle rehber ¼ğretmenlerin eğitim paydaşları tarafından bilgi kaynağı olan, yararlı işler yapan ve yol g¼sterici rolleri bulunan bir meslek ¼alıřanı olarak değerlendirdikleri s¼ylenebilir. Rehber ¼ğretmenlerin t¼m eğitim kademesindeki ¼ğrenciler ve eğitim paydaşları tarafından bu şekilde algılanmasının, rehber ¼ğretmenlerin rol ve sorumluluklarıyla da ¼rt¼řt¼đ¼ ifade edilebilir. Ayrıca rehber ¼ğretmenlerin hizmet verdiği ¼ğrenci grubu tarafından bilgi veren/yararlı/yol g¼sterici birisi olarak algılanması, ¼ğrencilerin rehberlik hizmetlerine g¼n¼ll¼ katılımlarını arttıracadığı ve sunulan rehberlik hizmetlerinin kalitesini y¼kseteceđi d¼ř¼n¼lebilir. ¼¼nk¼ rehberlik hizmetlerinin işlevsel bir şekilde y¼r¼t¼lebilmesi i¼in hizmet alan ¼ğrenci grubunun, rehber ¼ğretmene y¼nelik algılarının bu şekilde olumlu olması sunulan rehberlik hizmetleri ¼zerinde de olumlu etkisinin olacadığı değerlendirilebilir. Ayrıca mevcut araştırma bulgusunun kuramsal alan yazın ve rehber ¼ğretmenlerin rol ve sorumluluklarını d¼zenlendiđi y¼netmelikler tarafından da desteklediği s¼ylenebilir. ¼¼nk¼ Yeşilyaprak (2008), Tan ve Baloğlu (2011), ASCA (2020a) ve Milli Eğitim Bakanlığı ¼zel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Y¼netmeliđi (2017)'de tanımlanan rehber ¼ğretmenin rol ve sorumlulukları incelendiği zaman benzer ¼zelliklerin sıralandığı, rehber ¼ğretmenlerden ¼ğrencilerin ihtiyaç duyduğu kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki konularda yardımcı olmasının beklendiği g¼ze ¼arpmaktadır. Diğer bir ifadeyle ilkokul ¼ğrencilerinin rehber ¼ğretmen kavramına ilişkin zihinlerinde oluşturmuş oldukları imgeler ile kuramsal alan yazında ifade edilen rehber ¼ğretmenlerin sahip olması gereken rol ve sorumluluklara benzer olduğu değerlendirilebilir.

Araştırmanın başka bir bulgusuna g¼re ilkokul ¼ğrencileri destek veren/ huzur veren/rahatlatan rehber ¼ğretmen temasında destekçi, ¼ğretmen, abla, anne, baba, kedi şeklinde metaforlar ¼retmiřlerdir. Bu sonuçlar ilkokul ¼ocuklarının rehber ¼ğretmeni kendisine destek veren, kendisiyle ilgilenen ve yanında rahatladığı ve huzur bulduğu bir kişi olarak tanımladıkları g¼r¼lmektedir. Diğer bir ifadeyle ilkokul ¼ğrencilerinin kendilerini rehber ¼ğretmenin yanında rahat hissettikleri ve onları ailelerinden biri olarak g¼rd¼kleri s¼ylenebilir. Alan yazın yapılan bir ¼alıřmada (Karataş ve S¼nmez, 2019) lise ¼ğrencilerinin rehber ¼ğretmeni huzur veren, rahatlatan olarak nitelendirdikleri g¼r¼lm¼řt¼r. Memduhoğlu ve Dalçıçek (2016) yapmış oldukları araştırmalarında okuldaki eğitim paydaşlarının (¼ğretmen ve idareci) rehber ¼ğretmeni huzur veren kişi olarak tanımladıkları sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde yapılan başka bir ¼alıřmada (Nas, 2019) lise ¼ğrencilerinin rehber ¼ğretmen ile ilgili anne, arkadaş, danışman şeklinde metafor ¼rettikleri ve rehber ¼ğretmeni ¼ğrenciye destek veren bir kişi olarak algıladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Diğer a¼ıdan okul m¼d¼rlerinin rehber ¼ğretmene ilişkin algılarının değerlendirildiği bir ¼alıřmada arkadaş, anne, ebeveyn gibi metaforlar ¼rettikleri ve okul m¼d¼rlerinin rehber ¼ğretmenleri destek veren birisi olarak niteledikleri belirlenmiştir (Yalçın, Yılmaz ve Karakaya, 2018). Alan yazında yapılan başka ¼alıřmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Amatea ve Clark, 200; Kodan-¼etinkaya, 2014; ¼nal ve ¼nal, 2010). Alan yazındaki araştırma sonuçlarının, mevcut araştırma bulgusunu desteklediği s¼ylenebilir. Diğer bir ifade ile ilkokul ¼ğrencileri ve diğer kademe bulunan ¼ğrencilerin rehber ¼ğretmenlerin sunmuş oldukları rehberlik hizmetlerinden fayda sağladıkları, ruhsal olarak rahatladıkları ve huzur elde ettikleri d¼ř¼n¼lebilir. ¼ğrencilerin rehber ¼ğretmenlerle ilgili b¼yle bir algıya sahip olmalarında, rehber ¼ğretmenlerin kendilerinden beklenen rol ve sorumlulukları sergilemelerinin etkili olduğu d¼ř¼n¼lebilir. Ayrıca ¼ğrencilerin rehber ¼ğretmenleriyle ilgili destek veren/ huzur veren/rahatlatan rehber ¼ğretmen şeklinde bir algıya sahip olmaları, yaşayacakları duygusal sorunların ¼z¼mlerinde rehberlik servisine g¼n¼ll¼ bir şekilde başvurmaları ¼zerinde de etkili olacadığı s¼ylenebilir. Diğer a¼ıdan rehber ¼ğretmenlerin sunması gereken bir hizmet olan psikolojik danışma hizmetinin tanımı incelendiğinde elde edilen araştırma bulgusunun beklenen bir sonuç olduğu s¼ylenebilir. ¼¼nk¼ rehber ¼ğretmenlerden ¼ğrencilere y¼nelik kişisel-sosyal, eğitsel ve mesleki bilgileri vermesinin yanı sıra belirli alanlarda sorun yaşayan ¼ğrencilere ¼eřitli m¼dahale teknikleri kullanarak ¼ğrencilerin iyilik hallerinin artmasını destekleyecek bireysel veya grupla psikolojik danışma hizmeti vermesi de beklenmektedir (Yeşilyaprak, 2008; Tan ve Baloğlu,2011). Mevcut araştırmada destek veren/ huzur veren/rahatlatan rehber ¼ğretmen teması ile elde edilen bulguların, rehber ¼ğretmenin rol ve sorumluluklarının a¼ıklandıđı kuramsal alan yazın tarafında da desteklendiği s¼ylenebilir.

Araştırmanın son bulgusuna g¼re ilkokul ¼ğrencileri kişiler arası ¼ekici/sevgi ve mutluluk veren rehber ¼ğretmen teması altında prens, ¼içek pasta, sevgi k¼p¼, g¼l, papatya, dondurma, renk, tatlı, kalp, palyaço,

sevgi topu, şeker, inci gibi metaforlar üretmişlerdir. Ortaya çıkan bu metaforlar ilkököl öğrencilerinin rehber öğretmeni sevimli, kişiler arası iletişimde çekici olan ve kendilerinde mutluluk duygusu uyandıran kişiler olarak temsil ettikleri görülmektedir. Diğer bir ifade ile ilkököl öğrencilerinin rehber öğretmenin yanında oldukları zaman kendilerini mutlu hissettikleri ve rehber öğretmenden yardım almaya istekli ve gönüllü oldukları söylenebilir. Alan yazında bu bulguyu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Shi, Liu ve Leuwerke (2014) yapmış oldukları araştırmalarında lise öğrencilerinin rehber öğretmeni samimi ve sevecen biri olarak nitelendirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ünal ve Ünal (2010) lise öğrencilerinin rehber öğretmene ilişkin algılarının metaforik inceledikleri araştırmalarında, öğrencilerin rokko şeker, rengarenk, toto yumurta şeklide metaforlar ürettikleri, rehber öğretmeni hayatı güzelleştiren ve mutluluk veren birisi olarak nitelendirdikleri belirlemişlerdir. Alan yazındaki çalışmaların sonuçlarının mevcut araştırma bulgusuyla benzer nitelikte olduğu söylenebilir. Öğrencilerin rehber öğretmeni kişiler arası çekici/sevgi ve mutluluk veren olarak algılamaları, rehber öğretmen ile iletişimi başlatma ve sürdürmesi davranışları üzerinde olumlu etkisinin olacağı ifade edilebilir. Bu sayede öğrencilerin rehber öğretmenden ve rehberlik servisinin sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanma konusunda daha katılımcı olacakları düşünülebilir. Diğer açıdan mevcut araştırmada elde edilen bu bulgunun alan yazında ifade edilen etkili psikolojik danışmanların özellikleri ile benzer olduğu ifade edilebilir. Alan yazında etkili bir psikolojik danışmanın soğukkanlı ve içine kapanık olmak yerine sevecen, arkadaşça yaklaşımı benimseyen ve sıcakkanlı bireyler olması gerektiği ifade edilmektedir (Beesley ve Frey, 2006; Hackney ve Cormier, 2008). Başka bir ifade ile rehber öğretmenin karşısındaki ile aktif olarak ilgilenmesi, onun mutluluğuna katkı sağlamak için çaba göstermesi ve bireylerin kendisi ile iletişim kurma isteğinin arttıracak kişilik özelliklerini taşımasının, rehberlik hizmetlerinin etkili bir şekilde sunumu açısından önemli bir faktör olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışma, ilkököl öğrencilerinin rehber öğretmen kavramına ilişkin olumlu metaforlar ürettikleri, ortaya çıkan temaların etkili psikolojik danışmanın kişisel ve mesleki özellikleri ile tutarlık sağladığı görülmüştür. Diğer açıdan bu kademedeki çocukların rehber öğretmenle ilgili üretmiş oldukları metaforlara bakarak, rehber öğretmeni ruh sağlığı çalışanı olarak gördükleri, sorunlarına çözüm bulmak ve sıkıntılarını anlatma konusunda rehber öğretmene gitmeye öncelik verdikleri, onları güvenilir, yol gösterici, bilgi kaynağı, çare bulucu, rahatlatan ve huzur veren birisi olarak algıladıkları değerlendirilmiştir.

ÖNERİLER

Öneriler bölümü araştırmacılara, politika üreticilerine ve alan çalışanlarına yönelik olarak düzenlenip aşağıda sunulmuştur.

Araştırmacılara Öneriler

Bu araştırmanın sonuçları, rehber öğretmenin ilkököl öğrencilerinin dünyasında önemli bir yeri olduğuna işaret etmektedir. Ancak bu araştırma sadece bir ildeki ilkökulda bulunan öğrenciler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle ileride yapılacak olan çalışmalarda farklı bölgelerde bulunan ilkökullarda okuyan öğrencilerden elde edilen verilerle çalışma tekrarlanabilir. Bu sayede daha genellenebilir araştırma bulguları elde edilebilir. Diğer açıdan ilkököl öğrencilerinin rehberlik servisinden beklentilerini değerlendirmek için ölçek geliştirme çalışması gerçekleştirilebilir. Başka bir çalışmada ise ilkököl öğrenci velilerinin rehber öğretmen ve rehberlik servisi ile ilgili görüşlerinin incelendiği nitel bir araştırma yapılabilir.

Politika Üreticileri ve Alan Çalışanlarına Öneriler

Bu araştırmanın bulguları, rehber öğretmenin ilkököl öğrencileri açısından önemli konumda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü ilkököl kademesindeki öğrencilerin rehber öğretmeni güven duyulan, dertlerini rahatça açabildikleri, sorunlarına çözüm buldukları en önemli yardım kaynaklarından biri olarak nitelendikleri görülmüştür. Bundan dolayı okullara yapılacak olan rehber öğretmen atamalarında, sayıya göre norm atamaların yeniden gözden geçirilmesi ve ilk norm atamalarının yapılmasında sayı kriterinin yeniden değerlendirilerek gerekli düzenlemelerin yapılmasının, ilkököl kademesinde bulunan tüm çocukların rehberlik hizmetlerinden faydalanma fırsatlarını arttıracığı değerlendirilmiştir. Diğer açıdan ilkököl kademesinde çalışan rehber öğretmenlerin kendilerini ve rehberlik servisine yönelik tanıtıcı etkinlikleri arttırmalarının, bu kademe okuyan çocukların bu hizmeti kavraması ve bu hizmetten daha aktif bir şekilde yararlanmalarına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Destek Bilgisi/Finansman Bilgileri

Bu çalışmada herhangi bir özel veya resmi bir kuruluştan ya da başka bir organizasyondan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Sorumlu yazar bu araştırmada herhangi başka bir yazar veya kuruluş ile çıkar çatışması olmadığını belirtir.

Bilgilendirilmiş Onam Formu

Araştırmaya katılan tüm öğrenciler ve velileri, araştırmanın içeriğiyle ilgili ve çalışmanın gönüllülük esasına göre yürütüldüğüne dair bilgilerin bulunduğu bilgilendirilmiş onam formu ile aydınlatılmıştır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Aluede, O., ve Egbochuku, E. (2009). Teachers' opinions of school counseling programs in Nigerian secondary schools. *Educational Research Quarterly*, 33(1), 42.
- Amundson, N. E. (2011). Active engagement and the use of metaphors in employment counseling. *Journal of Employment Counseling*, 48(4), 182-185.
- Amatea, E. S. ve Clark, M. A. (2005). Changing schools, changing counselors: A qualitative study of school administrators' conceptions of the school counseling role. *Professional School Counseling*, 9(1), 16-27
- American School Counselor Association [ASCA] (2020a). *The school counselor and comprehensive school counseling programs*. <https://www.schoolcounselor.org/asca/media/asca/home/SCCompetencies.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- American School Counselor Association [ASCA] (2020b). <https://www.schoolcounselor.org/school-counselors-members/careers-roles> adresinden ulaşılmıştır.
- Başaran, M. (2008). *İlköğretim okullarındaki yönetici ve sınıf rehber öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerinden beklentileri*. Yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Bakırcıoğlu, R. (2005). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayınları.
- Beesley, D. ve Frey, L. L. (2006). Principals' perceptions of school counselor roles and satisfaction with school counseling services. *Journal of School Counseling*, 4(14), 1-27.
- Bıçak, A. (2006). *Resmi ilköğretim okulu rehber öğretmenlerinin görevlerini gerçekleştirme düzeyine ilişkin bir çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü Akdeniz Üniversitesi, Antalya
- Camadan, F. ve Kahveci, G. (2013). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin rehber öğretmene (psikolojik danışman) ilişkin algılarının incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1371-1392.
- Camadan, F. ve Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu müdürlerinin okul rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri üzerine nitel bir araştırma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(38), 199-211.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2013). *Research methods in education*. ABD: Routledge.
- Corey, Gerald. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları* (Çev: T. Ergene). (1. baskı), Ankara: Mentis Yayıncılık.,
- Eisenhart, M. A. ve Howe, K. R. (1992). *Validity in educational research*. In M. LeCompte, W. Millroy, ve J. Preissle (Eds.), *The handbook of qualitative research in education*. (pp. 642-680). San Diego: Academic Press.
- Erkan, S. (1997). İlköğretim öğrencilerinin rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Eğitim Yönetimi*, 3, 333-406.
- Erkan, S. (2017). *Psikolojik danışma ve rehberlikte program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ginter, E. J., Scalise, J. J. ve Presse, N. (1990). The elementary school counselor's role: Perceptions of teachers. *The School Counselor*, 38(1), 19-23.
- Guba, E. G. ve Lincoln, Y. S. (1981). *Effective evaluation: Improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches*. San Fransisco, CA: Jossey-Bass.
- Gündüz, B., İnandı, Y. ve Tunç, B. (2014). Okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri: Betimsel bir çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 19-34.

- Güven, M. (2005). *İlköğretimde çocuğu olan velilerin çocuklarının okullarındaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algı ve beklentileri*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Gladding, S. T. (2013). *Psikolojik danışma: kapsamlı bir meslek* (Çev. Edt: N. Voltan-Acar). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gibson, R. L. (1999). *Introduction to counseling and guidance*. Prentice Hall.
- Glossoff, H. L., ve Koprowicz, C. L. (1990). *Children achieving potential: An introduction to elementary school counseling and state-level policies*. Alexandria, VA: American Association for Counseling and Development and National Conference of State Legislatures. Denver.
- Hill, N. R. (2003). Promoting and celebrating multicultural competence in counselor trainees. *Counselor Education and Supervision, 43*, 39-51.
- Hackney, H. ve Cormier, S. (2008). *Psikolojik danışma ilke ve teknikleri: Psikolojik yardım süreci el kitabı* (Çev. Ergene, T. ve Aydemir Sevim, S.). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Jensen, D. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods, 5*(1), 36-54.
- Karataş, Z. ve Baltacı, H. Ş. (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(2), 427-460.
- Karataş, K. ve Sönmez, N. (2019). Lise Öğrencilerinin Rehberlik Hizmetlerine ve Rehber Öğretmene İlişkin Görüşleri: Metaforik Bir Analiz. *Journal of Theoretical Educational Science, 12*(3), 915-934.
- Nas, E. (2019). Bir metafor çalışması: öğrencilerin rehberlik servisine ilişkin algıları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 291-301.
- Özmen, Z. K. ve Kabapınar, Y. (2019). Sınıf Öğretmenleri ve Okul Psikolojik Danışmanları Birbirlerini Nasıl Algılamaktadır?. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 9*(53), 482-521.
- Kutlu, M. ve Güven, M. (2002). Özel ve resmi ilköğretim okulu öğrencilerinin öğretmenlerinden bekledikleri ve gözledikleri rehberlik davranışları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2*(18), 15-24.
- Kuhn, L. (2004). *Student perceptions of school counselor roles and functions*. Unpublished thesis. Faculty of the Graduate School of the University of Maryland, College Park.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. (Çev. Demir, G.Y). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Lepkowski, W. J. ve Packman, J. (2006). Can counselors learn to accurately assess their skills?: Study of counselors-in-training's self-assessments. *Retrieved on July, 5*, 1-12.
- Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard Educational Review, 62*(3), 279-301.
- Madlambayan, J. V. (2017). Students' perceived level of importance and performance of school counselor roles and functions. *International Journal of Innovation and Research in Educational Sciences, 4*(4), 456-463.
- Memduhoğlu, H.B. ve Dalççek, E. (2016). Öğretmenlerin rehberlik servisine ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies, 47*, 137-148.
- Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği (2017). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/10113305_yeni_rehbrlk_yon.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Midgley, W., Trimmer, K. ve Davies, A. (Eds.). (2014). *Metaphors for, in and of education research*. Cambridge Scholars Publishing
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis an expanded sourcebook*. London: Sage Publication.
- Özabacı, N., Sakarya, N. ve Doğan, M. (2008). Okul yöneticilerinin okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Balkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(19), 8-22.
- Polat, C. (2007). *İlköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinde yararlanma düzeylerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Poyraz, C. (2007). *Orta dereceli okullarda yürütülen rehberlik hizmetleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Piaget, J. (1964). Part I: Cognitive development in children: Piaget development and learning. *Journal of Research in Science Teaching, 2*(3), 176-186.

- Shi, Q., Liu, X. ve Leuwerke, W. (2014). Students' perceptions of school counselors: an investigation of two high schools in Beijing, China. *Professional Counselor*, 4(5), 519-530.
- Solomonson, L. L., Roaten, G. K., Jones, D. G. ve Albrecht, A. C. (2014). College freshmen's perceptions of high school counselors. *Journal of Professional School Counseling: Practice Theory, and Research*, 41(1), 2-16.
- Sackett, C. R., Farmer, L. B. ve Moran, K. B. (2018). A phenomenological inquiry of high school students' meaningful experiences with school counselors. *Journal of School Counseling*, 16(19),1-31.
- Tatlıloğlu, K. (1999). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisinden beklentiler üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tan, H. ve Baloğlu, M. (2011). *Psikolojik danışma ve rehberlik teori ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ünal, A. ve Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 919-945.
- Ünal, A., Yıldırım, A. ve Çelik, M. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 260-272.
- Vail, K. (2005). What do counselors do?. *American School Board Journal*, 192(8), 24-27.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yalçın, S., Yılmaz, M. ve Karakaya, Y. (2017). Ortaöğretim öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma servislerine ilişkin bakış açılarının incelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8 (26), 277-289.
- Yalçın, S., Yılmaz, M. ve Karakaya, Y. (2018). Okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik servislerine ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 662-675.
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde rehberlik hizmetleri: okulöncesi eğitim-ilköğretim-ortaöğretim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yeşilyaprak, B. (2008). *Eğitimde rehberlik hizmetleri: Gelişimsel yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yüksel-Şahin, F. (2008). Ortaöğretimdeki öğrenci görüşlerine göre psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-26.
- Zalaquett, C. P. (2005). Principals' perceptions of elementary school counselors' role and functions. *Professional School Counseling*, 8(5), 451-457.
- Zhao, H. ve Huang, J. (2008). Interpreting metaphor in use by Mandarin teachers of English. *Polyglossia* 15, 1-9.

İletişim/Correspondence

Uzm. Psikolojik Danışman, Öğretim Görevlisi, Faruk Caner YAM
farukcaner.yam@gop.edu.tr
farukcaneryam@hotmail.com